ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ MARCO DARMON της 8ης Φεβρουαρίου 1994 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με το προδικαστικό του ερώτημα, το Court of Appeal ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί ως προς την ερμηνεία του άρθρου 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [1] (στο εξής: Σύμβαση) στο πλαίσιο μιας διαφοράς της οποίας τα ουσιώδη σημεία έχουν ως εξής.

2. Το 1971, ο George Lawrence Webb συνήψε σύμβαση αγοράς διαμερίσματος κειμένου στην Αντίμπ (Γαλλία), ενώ οι απαιτούμενες από την Τράπεζα της Αγγλίας άδειες, σύμφωνα με τη νομοθεσία περί ελέγχου συναλλάγματος, χορηγήθηκαν στο όνομα του υιού του, Lawrence Desmond Webb.

3. Τα αναγκαία για την αγορά αυτή κεφάλαια μεταφέρθηκαν από τον τραπεζικό λογαριασμό του ενάγοντος της κύριας δίκης στον λογαριασμό που είχε ανοιγεί στην Αντίμπ από τον υιό του, στο όνομα του οποίου και έγινε η σχετική μεταγραφή.

4. Τον Μάρτιο του 1990, ο George Webb άσκησε αγωγή ενώπιον του High Court κατά του υιού του με την οποία ζήτησε, κυρίως, να αναγνωριστεί ότι ο εναγόμενος κατέχει το ακίνητο ως trustee και να υποχρεωθεί να καταρτίσει τα έγγραφα που είναι αναγκαία προκειμένου να αναγνωριστεί στον ενάγοντα η legal ownership.

5. Ο Lawrence Webb, εκτός του ότι ισχυρίζεται ότι είναι δικαιούχος εκ δωρεάς, αμφισβητεί τη δικαιοδοσία των αγγλικών δικαστηρίων για τον λόγο ότι, δοθέντος ότι η ασκηθείσα αγωγή αφορά εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου, δικαιοδοσία έχουν μόνο τα γαλλικά δικαστήρια της τοποθεσίας του ακινήτου. Συναφώς, επικαλείται το άρθρο 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως, σύμφωνα με το οποίο

«αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, έχουν: σε υποθέσεις εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων και μισθώσεων ακινήτων, τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου κράτους της τοποθεσίας του ακινήτου».

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Όπως η Σύμβαση αυτή τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση Προσχωρήσεως της 9ης Οκτωβρίου 1978 (ΙΟ L 304, σ. 1).

6. Με απόφαση της 23ης Μαΐου 1991, το High Court απέρριψε την ένσταση αυτή για τον λόγο ότι το αίτημα του πατέρα στηριζόταν σε μια σχέση εμπιστευτικής διαχειρίσεως χωρίς να ζητείται η ανάληψη της νομής ή η διόρθωση του κτηματολογίου ή η διαπίστωση της ιδιότητάς του ως κυρίου.

7. Κατά της ανωτέρω αποφάσεως ασκήθηκε έφεση. Στο πλαίσιο της εφέσεως αυτής το Court of Appeal υπέβαλε στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

« Πρέπει το άρθρο 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αγωγή που ασκήθηκε ενώπιον του Chancery Division του High Court of Justice και πρωτοκολλήθηκε υπό τα στοιχεία Webb κατά Webb 1990 W αριθ. 2827 εμπίπτει στην αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία των γαλλικών δικαστηρίων; »

8. Ας μου επιτραπεί καταρχάς να κάνω μια προκαταρκτική παρατήρηση: αν το αιτούν δικαιοδοτικό όργανο απευθύνεται στο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τότε η ισχύουσα εν προκειμένω διάταξη είναι το άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971. Ακόμα και στο πλαίσιο αυτό, ναι μεν το Δικαστήριο δεν μπορεί να επιλύσει κατά τρόπο άμεσο την υποβληθείσα από το Court of Appeal σ' αυτό διαφορά, πλην όμως οφείλει να παράσχει στο εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο τα στοιχεία ερμηνείας που είναι αναγκαία για την έκδοση της αποφάσεώς του. Επομένως, το προδικαστικό ερώτημα πρέπει να αναδιατυπωθεί κατά τον ακόλουθο, ίσως, τρόπο: είναι μια αγωγή που έχει ασκηθεί από ένα πρόσωπο εναντίον άλλου προσώπου και με την οποία ζητείται να αναγνωριστεί ότι το άλλο αυτό πρόσωπο κατέχει ένα ακίνητο ως trustee καθώς και να υποχρεωθεί το άλλο αυτό πρόσωπο να καταρτίσει τα έγγραφα που είναι αναγκαία προκειμένου ο ενάγων να είναι δικαιούχος της legal ownership, εμπράγματη, κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως;

9. Η Σύμβαση δεν αγνοεί ούτε το trust ούτε την ιδιαιτερότητά του, εφόσον καθορίζει τη διεθνή δικαιοδοσία σχετικά με το ζήτημα αυτό στο άρθρο της 5, παράγραφος 6. Ωστόσο, η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση λόγω του λίαν ιδιάζοντος χαρακτήρα του επιμάχου trust. Πράγματι, καίτοι η εν λόγω Σύμβαση προορίζεται να διέπει μόνο «(...) το trust που συνιστάται είτε κατ' εφαρμογήν του νόμου, είτε εγγράφως είτε διά προφορικής συμφωνίας, βεβαιουμένης εγγράφως (...)», το «resulting trust» περί του οποίου πρόκειται συνάγεται

« (...) από την εικαζομένη πρόθεση του προσώπου το οποίο παρέχει τα αγαθά ή την τιμή αγοράς των αγαθών αυτών » [2].

10. Σχετικά με το resulting trust, ο Béraudo μνημονεύει το παράδειγμα

« (...) ενός προσώπου (το οποίο) αγοράζει ένα αγαθό επ' ονόματι άλλου. Ελλείψει αποδεδειγμένης προθέσεως δωρεάς, το πρόσωπο που έχει χρηματοδοτήσει την αγορά λογίζεται ότι έχει διατηρήσει τη "βάσει των αρχών της επιεικείας κυριότητα" (αγγλικά:

2 — Έκθεση Dyer-Van Loon σχετικά με les trusts et institutions analogues, *Conférence de la Haye de droit international. Actes et documents de la quinzième session*, 8 έως 20 Οκτωβρίου 1984, τόμος II, 1985, σ. 64, αριθ. 110.

beneficial ownership) και τα εκ του πράγματος οφέλη. Ο κατ' όνομα κύριος δεν διαθέτει παρά τη "νόμιμη κυριότητα" (αγγλικά: legal ownership). Είναι ο φερόμενος ως trustee του αγαθού» [3].

11. Όσον αφορά το άρθρο 16, ας μου επιτραπεί να υπενθυμίσω ότι η διάταξη αυτή περιλαμβάνεται στον τίτλο ΙΙ, τμήμα 5, της Συμβάσεως και καθορίζει τα δικαστήρια που είναι αρμόδια όταν το σχετικό αίτημα αφορά, *κυρίως*, ένα από τα μνημονευόμενα σ' αυτό θέματα. Παρέχοντας αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, το άρθρο αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό του δικαστηρίου της κατοικίας του εναγομένου και υπερισχύει αντίθετης συμφωνίας των διαδίκων.

12. Πράγματι, όπως γράφει ο Droz [4],

« (...) οι περιπτώσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που απαριθμούνται στο άρθρο 16 έχουν αποκλειστικό χαρακτήρα μόνο αν το δικαστήριο πρόκειται να εκδικάσει τη διαφορά ως το κυρίως αρμόδιο δικαστήριο. Τούτο προκύπτει, a contrario, αλλά σαφέστατα, από το άρθρο 19 της Συμβάσεως, το οποίο επιβάλλει σ' ένα δικαστήριο την υποχρέωση να διαπιστώνει αυτεπαγγέλτως την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του εφόσον δικαστήριο άλλου συμβαλλομένου κράτους έχει αποκλειστική σύμφωνα με το άρθρο 16 διεθνή δικαιοδοσία, μόνο αν στο εν λόγω δικαστήριο έχει υποβληθεί, ως κυρίως αρμόδιο, το πρόβλημα του οποίου η επίλυση επιφυλάσσεται στα δικαστήρια άλλου συμβαλλομένου κράτους » [5].

13. Τέλος, μια απόφαση που θα είχε εκδοθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος κατά παράβαση του κανόνα αυτού περί διεθνούς δικαιοδοσίας δεν θα μπορούσε να τύχει ούτε αναγνωρίσεως (άρθρο 28) ούτε να εκτελεστεί (άρθρο 34).

14. Επομένως, το άρθρο 16 μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να ενάγονται οι διάδικοι ενώπιον δικαστηρίου το οποίο δεν είναι αρμόδιο για κανέναν απ' αυτούς.

15. Η διάταξη αυτή, όσον αφορά το τμήμα της με το οποίο αναγνωρίζεται αποκλειστική διεθνής δικαιοδοσία «σε υποθέσεις εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων» στα δικαστήρια του συμβαλλομένου κράτους της τοποθεσίας του ακινήτου, έχει μέχρι τώρα αποτελέσει την αιτία για την έκδοση μιας και μόνο αποφάσεως του Δικαστηρίου, της αποφάσεως Reichert I [6], επί της οποίας έχουν επικεντρωθεί οι παρατηρήσεις των διαδίκων μολονότι, ωστόσο, η εν λόγω απόφαση δεν αναφέρθηκε κατά την ενώπιον των αγγλικών δικαστηρίων διαδικασία.

16. Στο πλαίσιο της υποθέσεως που αποτέλεσε την αιτία της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, ένα ζεύγος που κατοικούσε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε δωρήσει στον υιό τους, κάτοικο επίσης του κράτους αυτού, τη ψιλή κυριότητα ακινήτου κειμένου στη Γαλλία, διατηρώντας όμως την επικαρπία. Μια γερμανική τράπεζα, δανειστής του ζεύγους, άσκησε, στη

3 — *Les trusts anglo-saxons et le droit français*, LGDJ, 1992, σ. 38, αριθ. 65.

4 — *Compétence judiciaire et exécution des jugements dans le marché commun*, Dalloz, 1972.

5 — Σημείο 146. Βλ. επίσης την έκθεση Jenard (ΕΕ 1986, C 298, σ. 62 και 66). Bellet, P.: «L'élaboration d'une convention sur la reconnaissance des jugements dans le cadre du marché commun», *Journal de droit international*, 1965, σ. 833, 857. Gothot και Holleaux: *La convention de Bruxelles du 27 septembre 1968*, Jupiter, 1985, σημείο 141. Kaye, P.: *Civil Jurisdiction and Enforcement of Foreign Judgments*, Professional Books, 1987, σ. 874.

6 — Απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1990, C-115/88 (Συλλογή 1990, σ. I-27). Υπενθυμίζω ότι ύστερα από την απόφαση αυτή, το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε εκ νέου προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο προκειμένου αυτό να αποφανθεί σχετικά με το ζήτημα αν η παυλιανή αγωγή μπορούσε να εξομοιωθεί προς αγωγή εμπίπτουσα στα άρθρα 5, παράγραφος 3,16, παράγραφος 5, και 24 της Συμβάσεως (απόφαση της 26ης Μαρτίου 1992, C-261/90, Reichert II, Συλλογή 1992, σ. I-2149). Η τελευταία αυτή απόφαση δεν ασκεί επιρροή στην παρούσα διαδικασία.

Γαλλία, τη γνωστή ως παυλιανή αγωγή, η οποία έχει ως αποτέλεσμα να μη μπορεί να αντιταχθεί ως προς αυτήν μια επελθούσα μεταβίβαση της κυριότητας. Καθώς οι εναγόμενοι αμφισβήτησαν τη διεθνή δικαιοδοσία των γαλλικών δικαστηρίων, θεωρώντας, αντιθέτως, ότι διεθνή δικαιοδοσία είχαν τα γερμανικά δικαστήρια, το cour d'appel της Aix-en-Provence υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα με το οποίο ζήτησε, κατ' ουσίαν, να μάθει αν η παυλιανή αγωγή αποτελεί εμπράγματη, κατά την έννοια του άρθρου 16, σημείο 1, της Συμβάσεως, αγωγή.

17. Υπενθυμίζοντας τις αποφάσεις του Sanders [7] και Duijnstee [8], η πρώτη σχετικά με την έννοια των «μισθώσεων ακινήτων», και η δεύτερη αναφορικά με διαφορά «σε θέματα καταχωρίσεως ή κύρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας», το Δικαστήριο επανέλαβε τη μέριμνά του για τη διασφάλιση της ομοιομορφίας των εννοιών της Συμβάσεως, πράγμα που συνεπάγεται ότι καθορίζεται

« (...) κατά τρόπο αυτοτελή, στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου, η έννοια της εκφράσεως "σε υποθέσεις εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων" (...) » [9].

18. Περαιτέρω, παρατηρώντας ότι με το άρθρο 16 ορίζεται, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, ως αρμόδιο δικαστήριο διαφορετικό από αυτό στο οποίο θα έπρεπε κανονικώς να υπαχθεί η σχετική διαφορά, το Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι το εν λόγω άρθρο δεν πρέπει

« (...) να ερμηνεύεται ευρύτερα απ' όσο απαιτεί ο σκοπός του (...) » [10],

εφόσον η ratio legis της διατάξεως αυτής βασίζεται στην αρχή της γειτνιάσεως [11] πράγμα που δικαιολογεί την αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων της τοποθεσίας του ακινήτου, τα οποία

« (...) είναι περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο σε θέση, ενόψει της γειτνιάσεως, να έχει αμεσότερη γνώση της πραγματικής καταστάσεως και να εφαρμόζει τους κανόνες και τα συναλλακτικά ήθη που είναι, γενικώς, οι του κράτους της τοποθεσίας (...) » [12].

19. Η συλλογιστική αυτή οδήγησε το Δικαστήριο να ερμηνεύσει τη διάταξη αυτή υπό την έννοια ότι

« (...) στην αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους της τοποθεσίας του ακινήτου δεν περιλαμβάνεται το σύνολο των αγωγών που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτου αλλά μόνον οι αγωγές οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως και είναι μεταξύ αυτών με τις οποίες επιδιώκεται ο καθορισμός της εκτάσεως, της υφής της κυριότητας και της νομής ακινήτων ή της υπάρξεως άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επ' αυτών καθώς και η εξασφάλιση

7 — Απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1977, 73/77 (Rec. 1977, σ. 2383).

8 — Απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 1983, 288/82 (Συλλογή 1983, σ. 3663).

9 — Σκέψη 8.

10 — Σκέψη 9.

11 — Βλ., επί του σημείου αυτού, τη μελέτη του Pr Lagarde σχετικά με «Le principe de proximité dans le droit international privé contemporain», *Académie de droit international, Recueil des Cours, 1986, I, τόμος 196 της συλλογής, σ. 9 επ., 129.*

12 — Σκέψη 10.

στους δικαιούχους της προστασίας των προνομιών που συνδέονται με τον τίτλο τους » [13].

20. Το Δικαστήριο αναγκάστηκε να ερευνήσει τη θεμελίωση και το αντικείμενο της ασκηθείσας αγωγής και αρνήθηκε να εφαρμόσει το άρθρο 16, παράγραφος 1, για τον λόγο ότι

« (...) η καλούμενη παυλιανή αγωγή θεμελιώνεται στο ενοχικό δικαίωμα, προσωπικό δικαίωμα του δανειστή έναντι του οφειλέτη του, και έχει ως αντικείμενο την προστασία του δικαιώματος κατασχέσεως που μπορεί να έχει ο πρώτος επί της περιουσίας του δευτέρου » [14].

21. Όπως έχει επισημάνει ο Bischoff [15]:

«Θα πρέπει επίσης να θεωρηθεί, χωρίς να χρειάζεται προς τούτο και μεγάλη τόλμη, ότι το πεδίο εφαρμογής της αποφάσεως υπερβαίνει οπωσδήποτε την περίπτωση της παυλιανής και μόνο αγωγής και καλύπτει εξίσου όλες τις αγωγές σχετικά με ακύρωση, λύση ή υπαναχώρηση από μια σύμβαση οι οποίες, καίτοι ενδεχομένως έχουν επίπτωση όσον αφορά την κυριότητα επί ενός ακινήτου, βρίσκουν τη θεμελίωσή τους σε κάποιο προσωπικό δικαίωμα του ενάγοντος» [16].

22. Κατ' αυτόν τον τρόπο, καθώς στηρίζεται σε ενοχικό δικαίωμα, η παυλιανή αγωγή έχει ως αντικείμενο τη διατήρηση του γενικού δικαιώματος κατασχέσεως του δανειστή επί της περιουσίας του οφειλέτη του χωρίς, ωστόσο, να παρέχει σ' αυτόν jus in rem, οπότε, σύμφωνα με τον Ancel [17]:

« Οι αγωγές με τις οποίες επιδιώκεται η αμφισβήτηση εμπραγμάτου δικαιώματος επί ακινήτου διά της αμφισβητήσεως της πράξεως με την οποία έγινε η σχετική μεταβίβαση δεν αφορούν κατά τρόπο εξίσου άμεσο αυτήν την κατηγορία δικαιωμάτων όσον οι αγωγές με τις οποίες εκφράζεται μομφή όσον αφορά τη διάρθρωση και την προστασία των δικαιωμάτων αυτών. Αντίθετα, με τις τελευταίες αυτές αγωγές, οι πρώτες αναπτύσσονται εκτός του πυρήνα της "πραγματικότητας" — της έννομης κατάστασης του αγαθού — και είναι, ως εκ τούτου, δυνατόν να απορριφθούν λόγω της στενής ερμηνείας της οδηγίας » [18].

23. Πρόκειται εν προκειμένω για την αντιπαράθεση των εξής απόψεων.

24. Αφενός, σύμφωνα με την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η αγωγή του πατέρα έχει ως κύριο αντικείμενο να «(...) καθοριστεί αν το ακίνητο κατέχεται στο πλαίσιο ενός trust (...)» [19] και δεν αφορά παρά τις εντός του trust σχέσεις, οπότε δεν μπορεί αυτή να θεωρηθεί ως αφορώσα εμπράγματο δικαίωμα.

13 — Σκέψη 11.
14 — Σκέψη 12.
15 — *Journal de droit international*, 1990, σ. 503.
16 — Σελίδα 505.
17 — *Revue critique de droit international privé*, 1991, σ. 151.
18 — Σελίδα 157.
19 — Σκέψη 9 των παρατηρήσεων.

25. Την ανάλυση αυτή συμμερίζεται και ο ενάγων της κύριας δίκης ο οποίος φρονεί ότι «(...) όταν μια διαφορά αφορά την ύπαρξη δικαιώματος το οποίο απορρέει από σύμβαση μεταξύ δύο μερών ή από κάποια ενέργεια ενός των μερών έναντι του ετέρου, τα δικαστήρια της τοποθεσίας του ακινήτου δεν είναι πιο ενδεδειγμένα απ' ό, τι τα δικαστήρια οποιουδήποτε άλλου συμβαλλομένου κράτους για να επιλύσουν τη διαφορά (...)» [20].

26. Αφετέρου, καθώς η μεν Επιτροπή ρητώς, ο δε εναγόμενος της κύριας δίκης σιωπηρώς, εμμένουν στη *σκοπιμότητα* του σχετικού αιτήματος, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αγωγή είναι εμπράγματη, δοθέντος ότι ο πατέρας διεκδικεί, στην πραγματικότητα, την ιδιότητα του κυρίου, πράγμα το οποίο, άλλωστε, ώθησε τον δικηγόρο του εναγομένου, κατά την προφορική διαδικασία, να συνοψίσει ως εξής, όχι χωρίς κάποιο χιούμορ, την αξίωση του ενάγοντος: What is the plaintiff's claim? My Lords, the plaintiff's claim is to own the flat! (Τι ζητεί ο ενάγων, κύριοι δικαστές; Αυτό που ο ενάγων ζητεί είναι να αποκτήσει την κυριότητα του διαμερίσματος!)

27. Το ερώτημα δεν είναι απλό και διερωτώμαι για το ποία άποψη πρέπει να επιλέξω, καθόσον, αναμφισβητήτως υπό το αίτημα αναγνωρίσεως ενός trust, εμπεριέχεται η διεκδίκηση ενός δικαιώματος κυριότητας.

28. Ώστόσο, υπέρ της αναλύσεως που συνίσταται στο να ληφθεί υπόψη ο πραγματικός *σκοπός* που επιδιώκει ο ενάγων της κύριας δίκης δεν συνηγορεί ούτε το σχετικό κείμενο, ούτε η δεσπόζουσα στην επιστήμη άποψη, ούτε η νομολογία του Δικαστηρίου. Η αρμοδιότητα ratione materiae ενός δικαστηρίου εκτιμάται κατ' ανάγκη, χωρίς να εξετάζεται ο σκοπός, από την πλευρά του *αντικειμένου* του αιτήματος, όπως αυτό καθορίζεται στο εισαγωγικό της δίκης έγγραφο [21].

29. Η αποκλειστική δικαιοδοσία αναγνωρίζεται εφόσον το σχετικό αίτημα αφορά, κυρίως, εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτου. Λαμβάνοντας υπόψη το σχετικό γαλλικό κείμενο: en matière de droits réels immobiliers, το ισπανικό κείμενο: en materia de derechos reales immobiliarios, το ιταλικό κείμενο: in materia di diritti reali immobiliari, καθίσταται καταφανής η ιδιαίτερη απόχρωση του αγγλικού κειμένου: in proceedings which have as their object rights in rem.

30. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας Sir Gordon Slynn στις προτάσεις του στην υπόθεση Rösler [22]:

« Από τη διατύπωση του άρθρου στις άλλες γλώσσες, φαίνεται ότι το άρθρο 16 καλύπτει τις διαφορές που αφορούν (στα αγγλικά the subject matter προτιμάται από το the object) μάλλον τις συμβάσεις μισθώσεως ακινήτων παρά τις διαφορές που αφορούν απλώς το ίδιο το ακίνητο » [23].

20 — Σελίδα 12 της γαλλικής μεταφράσεως των παρατηρήσεων.

21 — Βλ. Verheul, J. P.: «The EEC Convention on Jurisdiction and Judgments of 27 september 1968 in Netherlands Legal Practice», *Netherlands International Law Review*, 1975, σ. 210.

22 — Απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1985,241/83 (Συλλογή 1985, σ. 99).

23 — Σελίδα 104 in fine. Οι Βρετανοί νομικοί θεωρούν επίσης ότι το αντικείμενο (subject matter) και όχι ο σκοπός του σχετικού αιτήματος προσδιορίζει το αρμόδιο δικαστήριο. Υπό την έννοια αυτή, Dashwood-Hacon-White: *A Guide to the Civil Jurisdiction and Judgments Convention*, Kluwer, 1987, σ. 29. Anton, A. E.: *Civil Jurisdiction in Scotland*, Green & Son Ltd. 1984, σ. 103.

31. Από την έκθεση επίσης Jenard προκύπτει ότι

« (...) τα απαριθμούμενα θέματα στο άρθρο 16 καθιερώνουν αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων μόνο αν τα θέματα αυτά αποτελούν το κύριο αντικείμενο της διαφοράς της οποίας επιλαμβάνεται το δικαστήριο »,

και ότι

« (οι) κανόνες (περί αποκλειστικής δικαιοδοσίας) που *θέτουν ως κριτήριο το κύριο αντικείμενο της αγωγής*, εφαρμόζονται ανεξάρτητα από την κατοικία και την ιθαγένεια των διαδίκων » [24].

32. Προκειμένου περί της νομολογίας του Δικαστηρίου, η απαίτηση περί στενής ερμηνείας του άρθρου 16, που τέθηκε για πρώτη φορά με την προαναφερθείσα απόφαση Sanders, εκφράζει την άρνηση του Δικαστηρίου να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής και σε αγωγές οι οποίες μόνον εμμέσως ή παρεμπιπτόντως αφορούν εμπράγματα δικαιώματα.

33. Κατά συνέπεια, πρέπει να διευκρινιστεί το ζήτημα αν η αγωγή, με την οποία ζητείται να αναγνωριστεί ότι ένα πρόσωπο κατέχει κάποιο ακίνητο για λογαριασμό άλλου, στο πλαίσιο ενός trust, και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταρτίσει τα έγγραφα που είναι αναγκαία ώστε η legal ownership να περιέλθει στο όνομα του ενάγοντος, είναι εμπράγματη, κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, αγωγή.

34. Η διάκριση μεταξύ ενοχικών και εμπραγμάτων δικαιωμάτων, γνωστότατη στα ευρωπαϊκά ηπειρωτικά δίκαια, προσδιορίζεται ως εξής στην έκθεση Schlosser:

« Το ενοχικό δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί μόνο κατά του οφειλέτη (...) Αντίθετα, το εμπράγματο δικαίωμα παράγει αποτελέσματα erga omnes. Η σημαντικότερη έννομη συνέπεια που χαρακτηρίζει ένα εμπράγματο δικαίωμα είναι η ευχέρεια του δικαιούχου να διεκδικήσει το πράγμα έναντι οποιουδήποτε προσώπου που δεν έχει ισχυρότερο εμπράγματο δικαίωμα » [25].

35. Όταν ένα πράγμα μεταβιβάζεται σε κάποιον trustee προκειμένου αυτός να το κατέχει στο πλαίσιο ενός trust, προκαλείται μια «διχοτόμηση του δικαιώματος της κυριότητας» [26], εφόσον ο τίτλος της κυριότητας καταρτίζεται στο όνομα του trustee ή άλλου προσώπου για λογαριασμό του trustee [27] και ο δικαιούχος διαθέτει το beneficial interest το οποίο είναι ένα equitable interest.

36. Εντούτοις, σύμφωνα με την έκθεση Schlosser, τα equitable interests δεν είναι αντίστοιχα

24 — ΕΕ 1986, C 298, σ. 62, η υπογράμμιση είναι δική μου.

25 — ΕΕ 1979, C 298, παράγραφος 166, σ. 148.

26 — Βλ. την προαναφερθείσα στην υποσημείωση 2 έκθεση Dyer-Van Loon, σημείο 9, σ. 15.

27 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, τον ορισμό του trust στο άρθρο 2 της Συμβάσεως της Χάγης σχετικά με την εφαρμοζόμενη στο trust νομοθεσία και την αναγνώρισή της, την 1η Ιουλίου 1985, στην *Conférence de La Haye de droit international. Actes et documents de la quinzième session*, 8 έως 20 Οκτωβρίου 1984, που έχω ήδη αναφέρει στην υποσημείωση 2, σ. 362.

« (...) των ενοχικών δικαιωμάτων των ηπειρωτικών νομικών συστημάτων. Ορισμένα από αυτά μπορούν να μεταγραφούν και τότε παράγουν τα αποτελέσματά τους erga omnes, όπως τα equitable interests, ακόμα και έναντι των καλοπίστως αποκτώντων. Ακόμα και αν δεν έχουν μεταγραφεί, παράγουν, κατά κανόνα, αποτελέσματα erga omnes. μόνο όμως οι καλοπίστως αποκτώντες προστατεύονται στην περίπτωση αυτή » [28].

37. Οι Lasok και Stone [29] προτείνουν την υπαγωγή του equitable interest in land στην έννοια του εμπραγμάτου δικαιώματος. Συγκεκριμένα, ισχυρίζονται ότι:

« (...) there can be no doubt that an equitable interest in land, as known to English law, qualifies as a "right in rem" for the purpose of Article 16 (1); such an interest is binding on all persons, with the limited exceptions of certain purchasers, viz. those who purchase without notice, or benefit of non-registration, or purchase from a vendor exercising powers of overreaching» [30]. [(...) δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ένα equitable interest in land, όπως αυτό είναι γνωστό στο αγγλικό δίκαιο, πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «εμπράγματο δικαίωμα» σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 1. ένα τέτοιο interest είναι δεσμευτικό έναντι πάντων, με εξαίρεση τις λίγες περιπτώσεις ορισμένων αγοραστών, δηλαδή εκείνων που αγοράζουν χωρίς να έχουν γνώση ή όφελος από μη καταχώριση ή αγοράζουν από πωλητή ο οποίος έχει τη δυνατότητα να μη λαμβάνει υπόψη το equitable interest].

38. Ώστόσο, όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, η αγωγή του ενάγοντος της κύριας δίκης μπορεί να θεωρηθεί ως αγωγή διεκδικήσεως του κειμένου στη Γαλλία ακινήτου με βάση ένα equitable interest, τη στιγμή που το αντικείμενο της διαφοράς έχει σχέση με την ενδεχόμενη ύπαρξη ενός trust μεταξύ αυτού και του υιού του και, επικουρικώς, με βάση αυτό που αποτελούσε την πραγματική πρόθεση των συμβαλλομένων κατά την απόκτηση του αγαθού [31]; Πρόκειται μάλλον για ένα *προκριματικό ερώτημα,* το οποίο θα έχει βεβαίως καθοριστικές συνέπειες ως προς την κυριότητα, πλην όμως στηρίζεται κατ' ουσίαν επί μιας καθαρώς προσωπικής σχέσεως;

39. Καίτοι τοποθετημένη σε μια πολύ διαφορετική αλληλουχία, εφόσον επρόκειτο για το άρθρο 16, παράγραφος 4, η υπόθεση που αποτέλεσε την αιτία της εκδόσεως της προαναφερθείσας αποφάσεως Duijnstee δεν παύει να παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες. Ας μου επιτραπεί να υπενθυμίσω εν συντομία τα ασκήσαντα επιρροή πραγματικά περιστατικά.

40. Ο Goderbauer, υπάλληλος εταιρίας, είχε καταθέσει, επ' ονόματί του, αιτήσεις χορηγήσεως διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη. Ο Duijnstee, σύνδικος πτωχεύσεως της εταιρίας, ισχυριζόταν ότι αυτά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας ανήκαν στην πραγματικότητα στην εταιρία, στο όνομα της οποίας και ζητούσε τη μεταβίβασή τους. Το άρθρο 16, παράγραφος 4, αναγνωρίζει διεθνή δικαιοδοσία «σε θέματα καταχωρίσεως ή κύρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (...) (στα) δικαστήρια του συμβαλλομένου κράτους στο έδαφος του οποίου η κατάθεση ή καταχώριση (...) πραγματοποιήθηκε (...)».

28 — Παράγραφος 167β, σ. 149, δεύτερο εδάφιο, in fine.

29 — *Conflict of Laws in the European Community,* Professional Books, 1987.

30 — Σελίδα 237. Βλ. επίσης Megarry και Wade: *The Law of Real Property,* 1984, σ. 114, οι οποίοι εκφράζονται ως εξής: «If by rights in rem is meant (as normally) rights enforceable against third parties generally, as opposed to rights in personam which are enforceable only against specified persons (e. g. contractual rights), then equitable rights to property are unquestionably rights in rem, though somewhat different from legal rights to property». [Η έκφραση εμπράγματα δικαιώματα σημαίνει (συνήθως) δικαιώματα που μπορούν να αντιτάσσονται έναντι, γενικώς, τρίτων, σε αντίθεση με τα ενοχικά δικαιώματα τα οποία αντιτάσσονται μόνο έναντι συγκεκριμένων προσώπων (π. χ. εξ συμβάσεως δικαιώματα), τότε τα equitable rights to properly αποτελούν αναμφισβήτητα εμπράγματα δικαιώματα, καίτοι διαφέρουν κάπως από τα legal rights to property]. Βλ. επίσης τον προαναφερθέντα Kaye, σ. 901.

31 — Παράγραφος 11 της Διατάξεως περί παραπομπής.

41. Η γενική εισαγγελέας Rozès, αφού επισήμανε ότι κανένα από τα αιτήματα δεν είχε ως κύριο αντικείμενο το νομότυπο ή την εγγραφή, συνέχισε ως εξής:

« Το ερώτημα αυτό (σχέσεις μεταξύ υπαλλήλου και εταιρίας) "προηγείται" των καθαυτών διατυπώσεων μεταβιβάσεως των αιτήσεων που κατέθεσε ή των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που (...) κατεχώρισε (...) Αφού επιλυθεί το ζήτημα της αρωγής που ενδεχομένως ο Lodewijk Goderbauer όφειλε να παράσχει στον σύνδικο της πτωχεύσεως, τίθεται πραγματικά το πρόβλημα ακριβώς της μεταγραφής των δικαιωμάτων του αιτούντος ή του εφευρέτη στα υπόλοιπα συμβαλλόμενα κράτη (...) » [32].

42. Κατόπιν τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 16, παράγραφος 4, δεν μπορούσε να τύχει εφαρμογής και τούτο διότι

«(...) οι διάδικοι στην κύρια δίκη δεν αμφισβητούν ούτε το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ούτε τη νομιμότητα της καταχωρίσεώς τους στις διάφορες χώρες. Πράγματι, η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται αποκλειστικά από το αν δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι ο Goderbauer ή η πτωχεύσασα εταιρία (...) [ζήτημα] το οποίο πρέπει να προσδιοριστεί βάσει των εννόμων σχέσεων που υπήρξαν μεταξύ των ενδιαφερομένων» [33].

43. Καίτοι το νομότυπο της καταχωρίσεως δεν αποτελούσε το κύριο αντικείμενο της διαφοράς, παρ' όλ' αυτά τούτο συνδεόταν στενώς με την πρόθεση και τις σχέσεις που συνέδεαν τους διαδίκους κατά το χρονικό σημείο της καταθέσεως, με αποτέλεσμα το ζητημα αυτό να αποτελεί προκριματικό ζήτημα σε σχέση με την εκπλήρωση των διατυπώσεων μεταβιβάσεως.

44. Αυτός είναι ακριβώς και ο λόγος για τον οποίο δεν θεωρώ, στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, πειστικά τα επιχειρήματα της Επιτροπής τα οποία στηρίζονται στο κύρος του Καθηγητή Kaye. Πράγματι, αυτός φρονεί ότι στο άρθρο 16, παράγραφος 1, εμπίπτει

« an action for a declaration that *land* purchased by one person in the name of another *is subject to a resulting trust* in favour of the former» [34] (μια αγωγή με την οποία ζητείται να αναγνωριστεί ότι ένα ακίνητο που έχει αγοραστεί από κάποιο πρόσωπο επ' ονόματι άλλου αποτελεί το αντικείμενο ενός resulting trust υπέρ του πρώτου προσώπου),

κατά το μέτρο που η σχετική διαφορά αφορά ένα equitable interest in land και

« there seems no good reason why Article 16 (1) should not also be held to apply when the immovable property, rights in rem in which form the object of the proceedings, is or is alleged to be property subject to a trust, since the sound policy reasons for subjecting such proceedings to the exclusive jurisdiction of courts of the Contracting State situs are no less applicable

32 — Σελίδες 3683 και 3684.

33 — Σκέψη 26.

34 — Σελίδα 903.

than would be the case if the property were not held on trust» [35] (δεν βλέπω για ποιό λόγο δεν θα έπρεπε επίσης να θεωρηθεί ότι το άρθρο 16, παράγραφος 1, εφαρμόζεται και όταν το ακίνητο, τα εμπράγματα δικαιώματα επί του οποίου αποτελούν και το αντικείμενο της δίκης, είναι ή προβάλλεται ότι είναι ιδιοκτησία υποκείμενη σε trust εφόσον οι λόγοι σώφρονος πολιτικής για την υπαγωγή μιας τέτοιας δίκης στην αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους της τοποθεσίας ισχύουν όπως ακριβώς θα συνέβαινε και αν η ιδιοκτησία δεν κατείχετο βάσει ενός trust).

45. Ωστόσο, εκτός της αμφιβολίας που εκφράζει ως προς τις αγωγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως εμπράγματες, ο καθηγητής Kaye φρονεί, αφού επικαλέστηκε ως παράδειγμα το ότι η αγωγή αναγνωρίσεως ενός resulting trust είναι εμπράγματη, ότι θα έπρεπε επίσης να θεωρηθεί ως τοιαύτη και η αγωγή που στηρίζεται στο άρθρο 172 του Law of Property Act 1925, το οποίο κολάζει τη μεταβίβαση αντικειμένων από τον *συστήσαντα τον trust* σε trustees προς καταδολίευση των δικαιωμάτων του δανειστή [36], αγωγή που μπορεί να εξομοιωθεί προς την παυλιανή, η οποία, αντιθέτως, έχει χαρακτηριστεί από το Δικαστήριο, με την απόφασή του Reichert I, ως ενοχική.

46. Φρονώ ότι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16, σημείο 1, εμπίπτουν μόνο οι αγωγές με τις οποίες επιδιώκεται, κατά τρόπο *άμεσο,* «ο καθορισμός της εκτάσεως, της υφής της κυριότητας και της νομής ακινήτων (...)» [37].

47. Συναφώς, και η έκθεση Schlosser κάνει μια τέτοια διάκριση:

« Είναι όμως δυνατό να υπάρξει περίπτωση διαφοράς μεταξύ δύο προσώπων επειδή και τα δύο ισχυρίζονται ότι είναι trustee ενός ακινήτου. Αν το ένα από τα δύο πρόσωπα ασκεί αγωγή κατά του άλλου ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων με αίτημα να συγκατατεθεί ο εναγόμενος στη διαγραφή της μεταγραφής στην οποία προέβη ως κύριος *ακινήτου καθώς και στη μεταγραφή* του ακινήτου υπέρ του ενάγοντος ως πραγματικού κυρίου, τα γερμανικά δικαστήρια είναι αναμφίβολα αποκλειστικά αρμόδια σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφοι 1 ή 3. Εντούτοις, αν εγερθεί αγωγή με αίτημα την αναγνώριση του γεγονότος ότι ένα πρόσωπο είναι trustee ενός trust το οποίο περιλαμβάνει ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, το άρθρο 16, παράγραφος 1, δεν είναι εφαρμοστέο από μόνο το γεγονός ότι η περιουσία αυτή περιλαμβάνει και ακίνητα » [38].

48. Επομένως, η διαχωριστική γραμμή φαίνεται να χαράσσεται μεταξύ των αγωγών των οποίων κύριο αντικείμενο είναι η αμφισβήτηση της κυριότητας που θέτει αντιμέτωπα πρόσωπα τα οποία δεν διεκδικούν καμία μεταξύ τους σχέση εμπιστευτικής διαχειρίσεως και των αγωγών που αφορούν την παράβαση μιας έχουσας σχέση με εμπιστευτική διαχείριση υποχρεώσεως, της οποίας η διαπίστωση έχει εμπράγματες συνέπειες. Σε μια τέτοια περίπτωση, νομίζω ότι αυτό που υπερισχύει είναι ο προσωπικός χαρακτήρας των σχέσεων.

35 — Σελίδες 901 και 902.

36 — Σελίδα 903, d.

37 — Προαναφερθείσα απόφαση Reichert I, σκέψη 11.

38 — Παράγραφος 120, σ. 136.

49. Δεν συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 16, κατά το μέτρο που η διάταξη αυτή, ερμηνευόμενη υπό το φως του άρθρου 19, σκοπεί στο να διέπει μόνο καταστάσεις όπου δεσπόζει ο εμπράγματος χαρακτήρας.

50. Θα ήθελα, συναφώς, να παρατηρήσω ότι αυτή ακριβώς η συλλογιστική έχει υιοθετηθεί στην έκθεση Schlosser, προκειμένου περί αγωγών σχετικών με υποχρεώσεις μεταβιβάσεως κυριότητας ακινήτων [39]. Από τις διαπιστώσεις του καθηγητή Schlosser προκύπτει ότι στο γαλλικό, βελγικό, λουξεμβουργιανό και, σε σημαντικό βαθμό, ιταλικό δίκαιο, η κυριότητα μεταβιβάζεται ευθύς μετά την σύναψη της συμβάσεως, η οποία και αποτελεί το χρονικό σημείο από το οποίο ο αγοραστής μπορεί να προβεί στη μεταγραφή, πράγμα που έχει ως συνέπεια τη δυνατότητα αντιτάξεως του δικαιώματός του κυριότητας έναντι τρίτων. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο αγοραστής έχει επί του ακινήτου equitable interest, το οποίο μπορεί να αντιτάσσει σε τρίτους, έστω και αν χρειάζεται τη συνδρομή του πωλητή προκειμένου η έννομη κατάστασή του να παραγάγει όλα της τα αποτελέσματα.

51. Καίτοι θεωρεί ότι ο αγοραστής μπορεί να απαιτήσει τη μεταβίβαση της κυριότητας βάσει του εμπραγμάτου δικαιώματός του, μια τέτοια αγωγή πρέπει, σύμφωνα με τον Καθηγητή Schlosser, να θεωρηθεί ως ενοχική, μη εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 1. Και ο καθηγητής Schlosser καταλήγει ως εξής:

« Οι αγωγές που βασίζονται σε συμβάσεις και έχουν ως αντικείμενο την κτήση κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων δεν αφορούν επομένως εμπράγματα δικαιώματα » [40].

52. Σύμφωνα με τους Gothot και Holleaux [41]:

«Επίσης, φαίνεται ότι δεν εμπίπτουν στο άρθρο 16, παράγραφος 1, οι μικτές αγωγές, με τις οποίες ένα πρόσωπο προβάλλει, ταυτοχρόνως, και εμπράγματο και ενοχικό δικαίωμα, τα οποία έλκει από την ίδια νομική πράξη (...)» [42],

ενώ, εξάλλου, θεωρούν ότι δεν θα έπρεπε να εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου περί ειδικής δωσιδικίας η αγωγή περί διανομής ακινήτου [43].

53. Όπως έχει επισημάνει το High Court, ο ενάγων της κύριας δίκης στηρίζεται αποκλειστικώς στην ύπαρξη σχέσεως εμπιστευτικής διαχειρίσεως, κατάσταση που βεβαίως φαίνεται να αντιστοιχεί στην περίπτωση που περιγράφεται στην έκθεση Schlosser.

54. Φρονώ ότι δεν εμπίπτει στη διάταξη αυτή η αγωγή με την οποία ένα πρόσωπο

39 — Παράγραφοι 169 έως 172.

40 — Παράγραφος 172γ, σ. 150.

41 — *La convention de Bruxelles du 27 septembre 1968*, Jupiter, 1985.

42 — Παράγραφος 145, σ. 84. Οι εν λόγω συγγραφείς υπογραμμίζουν επίσης ότι «το άρθρο 16, παράγραφος 1, παρέχει αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία στα δικαστήρια της χώρας της τοποθεσίας του ακινήτου όσον αφορά την εκδίκαση αγωγών *στηριζομένων* σε εμπράγματο επί ακινήτου δικαίωμα, κύριο ή παρεπόμενο» (παράγραφος 144, η υπογράμμιση είναι δική μου).

43 — Παράγραφος 146.

ζητεί να αναγνωριστεί ότι ένα αντικείμενο κατέχεται από άλλο πρόσωπο στο πλαίσιο ενός trust εφόσον αυτό το ίδιο δεν είναι κάτοχος δικαιωμάτων erga omnes, δηλαδή δυναμένων να αντιτάσσονται έναντι πάντων. Εξάλλου, τα δικαιώματα των καλής πίστεως τρίτων δεν διακυβεύονται από την ενδεχόμενη αναγνώριση ενός trust εφόσον, υποτίθεται, ότι τα εν λόγω πρόσωπα δεν έχουν προηγουμένως πληροφορηθεί την ύπαρξή του.

55. Το γεγονός ότι ο ενάγων της κύριας δίκης ζητεί την έκδοση μιας αποφάσεως υποχρεώνουσας τον εναγόμενο να καταρτίσει τα έγγραφα που είναι αναγκαία για να μπορεί να αποκτήσει τη legal ownership, τούτο δεν μεταβάλλει τη φύση της αγωγής, δοθέντος ότι η σχετική απόφαση αναλύεται σε υποχρέωση προς πράξη σε βάρος, αποκλειστικώς, του ενάγοντος, πράξη της οποίας η μη εκτέλεση επιτρέπει στον ενάγοντα να κινήσει ένδικη διαδικασία προκειμένου να πετύχει τη διόρθωση του σχετικού κτηματολογίου.

56. Βεβαίως, η ratio legis του άρθρου 16, παράγραφος 1, βασίζεται εν μέρει στη μνημονευόμενη στην έκθεση Jenard οικονομία της διαδικασίας:

« (...) το σύστημα που υιοθετήθηκε λαμβάνει επίσης υπόψη του την ανάγκη να καταχωρίζονται οι μεταγραπτέες πράξεις στα κτηματολόγια που υπάρχουν στον τόπο που κείται το ακίνητο » [44].

44 — Σελίδα 35.

57. Αυτής ακριβώς της ιδέας της οικονομίας της διαδικασίας, θεμελίου όσον αφορά την αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, έχει υπεραμυνθεί ο Huet [45], ο οποίος, στις παρατηρήσεις του στην απόφαση Rösler, έκρινε ότι

« (...) ο μόνος λόγος που εξηγεί την *αποκλειστική* διεθνή δικαιοδοσία που προβλέπει το άρθρο 16, παράγραφος 1, είναι η αναγκαία εκτέλεση της αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί στην περιοχή της τοποθεσίας του ακινήτου » [46].

58. Ωστόσο, είμαι αναγκασμένος να αναγνωρίσω ότι το Δικαστήριο ουδέποτε έχει ρητώς υιοθετήσει την αρχή αυτή. Έτσι, στην προαναφερθείσα απόφασή του Sanders, το Δικαστήριο έκρινε ότι

« (...) οι διαφορές που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων πρέπει να εκδικάζονται σύμφωνα με τους κανόνες του κράτους της τοποθεσίας του ακινήτου, οι δε αμφισβητήσεις συνεπάγονται πράγματι, συχνά εξακριβώσεις, διεξαγωγή αποδείξεων και πραγματογνωμοσύνης που πρέπει να διενεργηθούν επί τόπου, κατά τρόπο ώστε η αναγνώριση διεθνούς δικαιοδοσίας να ανταποκρίνεται προς το συμφέρον της ορθής απονομής της δικαιοσύνης » [47].

45 — *Journal de droit international*, 1986, σ. 440. Βλ. επίσης, υπό την έννοια αυτή, τις παρατηρήσεις του Bischoff στην ίδια επιθεώρηση, 1978, σ. 388, 393.

46 — Σελίδα 444.

47 — Σκέψη 13.

59. Ομοίως, στην απόφαση Reichert I, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι

« (...) καίτοι οι ισχύοντες σε ορισμένα κράτη μέλη κανόνες όσον αφορά την επί των ακινήτων δημοσιότητα επιβάλλουν τη δημοσίευση των αγωγών με τις οποίες επιδιώκεται η ανάκληση ή η μη ισχύς έναντι τρίτων των αποτελεσμάτων πράξεων αφορωσών δικαιώματα υποκείμενα σ' αυτό το είδος δημοσιότητας καθώς και τη δημοσίευση των δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται επί των αγωγών αυτών, το γεγονός αυτό δεν αρκεί, από μόνο του, για να δικαιολογήσει την αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους όπου κείται το αποτελούν το αντικείμενο των δικαιωμάτων αυτών ακίνητο » [48].

60. Ωστόσο, ουδεμία υφίσταται αμφιβολία ότι η ανάγκη της εκτελέσεως μιας αποφάσεως στην περιοχή της τοποθεσίας του ακινήτου αποτελεί στοιχείο της ratio legis του άρθρου 16, παράγραφος 1, οπότε, εν προκειμένω, η διεθνής δικαιοδοσία των γαλλικών δικαστηρίων θα μπορούσε να ικανοποιεί την απαίτηση αυτή.

61. Αν όμως το Δικαστήριο δεχθεί ότι είναι εμπράγματη η αναγνωριστική αγωγή με την οποία ζητείται να διαπιστωθεί ότι ένα πρόσωπο είναι ο trustee ενός trust επί ακινήτου, η ανάλυση αυτή θα ίσχυε κατ' ανάγκη και για την περίπτωση ενός trust αφορώντος διάφορα ακίνητα ευρισκόμενα σε διαφορετικά συμβαλλόμενα κράτη. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο ενάγων θα υποχρεούνταν να προσφύγει στα δικαστήρια της τοποθεσίας εκάστου ακινήτου τα οποία θα είχαν την αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία. Είναι αυτονόητο ότι μια τέτοια κατάσταση θα συνεπαγόταν τον σοβαρό κίνδυνο της εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων, δοθέντος ότι καθένα από τα δικαστήρια θα είχε το μονοπώλιο όσον αφορά την αναγνώριση, ενδεχομένως, της υπάρξεως trust σχετικά με το ακίνητο που κείται στην περιοχή της δικαιοδοσίας του. Το άρθρο 22 της Συμβάσεως περί συναφείας δεν θα μπορούσε να εξαλείψει, σε όλες τις περιπτώσεις, έναν τέτοιο κίνδυνο, εφόσον το άρθρο αυτό δεν απονέμει δικαιοδοσία [49]. Σε μια τέτοια κατάσταση, η ορθή απονομή της δικαιοσύνης απαιτεί να προσφεύγει ο ενάγων σε ένα και μόνο δικαστήριο το οποίο εκτιμά την ενδεχόμενη ύπαρξη trust με απόφασή του η οποία ακολουθείται είτε από διαδικασία exequatur, αν ο εναγόμενος εκτελέσει τη σχετική απόφαση, είτε από άμεση διαδικασία διεκδικήσεως του δικαιώματος κυριότητας.

62. Περαίνοντας, ας μου επιτραπεί να υπογραμμίσω ότι ο ουσιώδης δικαιολογητικός λόγος της αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 16, παράγραφος 1, ο οποίος και έχει αναγνωριστεί από το Δικαστήριο με την απόφασή του Reichert I, ήτοι η καλύτερη γνώση των πραγματικών καταστάσεων και η εφαρμογή των κανόνων και των συναλλακτικών ηθών από το δικαστήριο της τοποθεσίας του ακινήτου, ουδεμία ασκεί επιρροή όταν, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, το κύριο αντικείμενο της διαφοράς συνίσταται στην ενδεχόμενη ύπαρξη μεταξύ των διαδίκων μιας σχέσεως εμπιστευτικής διαχειρίσεως.

48 — Σκέψη 13.

49 — Βλ., επί του σημείου αυτού, Gaudemet-Tallon, H.: *Les conventions de Bruxelles et de Lugano*, LGDJ, 1993, σ. 204 επ.

63. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι η ασκηθείσα από ένα πρόσωπο κατ' άλλου αγωγή με την οποία ζητείται, αφενός, να αναγνωριστεί ότι το τελευταίο αυτό πρόσωπο κατέχει ένα ακίνητο ως trustee και, αφετέρου, να υποχρεωθεί το πρόσωπο αυτό να καταρτίσει τα έγγραφα που είναι αναγκαία προκειμένου ο ενάγων να αποκτήσει τη legal ownership δεν αποτελεί εμπράγματη αγωγή κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.